

Потуральність призводить до того, що вона не може розвиватися в соціально зрілу особистість; 3) ціннісне ставлення до дитини з високою рефлексією і відповідальністю за неї – найефективніший демократичний стиль виховання. Дитині висловлюють любов і доброзичливість, із нею граються і розмовляють на теми, що її цікавлять. Вона знає, що таке «потрібно», і вмє дисциплінувати себе. У такій сім'ї росте повноцінна людина з почуттям власної гідності і відповідальності за близьких.

Перелічені стилі спілкування в сім'ї при всіх відмінностях мають спільну рису – батьки небайдужі до своїх дітей. Вони люблять своїх дітей, а стиль виховання часто є спадкоємним, що передається в сім'ї з покоління в покоління. Лише сім'я, що має здатність до рефлексії на особливості дитини, свідомо шукає найефективніший стиль її індивідуального виховання.

Вивчення теоретико-психологічних аспектів сім'ї як виховного інституту дозволяє засвідчити, що сім'я є первинним та основним осередком суспільства. Її складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Дитина належить до сім'ї своїх батьків навіть тоді, коли спільно з ними не проживає

Її виховна функція полягає в задоволенні індивідуальних потреб дорослих членів у батьківстві та материнстві, взаєминах із дітьми, їхньому вихованні, самореалізації в дітях. Завдяки реалізації цієї функції сім'я забезпечує соціалізацію молодших школярів, їхню підготовку до майбутнього життя. В сім'ї виховуються й дорослі, й діти.

Спілкування в сім'ї значно впливає на розвиток особистості дитини молодшого шкільного віку. Так, у сім'ях із авторитарним стилем спілкування діти мають низький рівень інтелекту та комунікабельності, відчують потребу в спілкуванні з батьками. В сім'ях із ліберальним стилем спілкування діти надміру комунікабельні, мають низький і середній рівень інтелекту. В демократичних сім'ях молодші школярі цілком адекватні, мають високий рівень інтелекту та нормальний рівень комунікабельності.

Список використаної літератури:

1. Выготский Л. С. Детская психология / Л. С. Выготский // Собр. соч. : в 6-и т. – Москва: Педагогика, 1984. – Т. 4. – 432 с.
2. Горещька О. В. Психологічні умови оптимізації спілкування батьків з дітьми дошкільного віку : автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Олена Віталіївна Горещька . – Київ: Б.в., 2009 . – 20 с.
3. Дружинин В. Н. Психология семьи / В. Н. Дружинин. – Москва : КСП, 2016. – 368 с.
4. Карabanова О. А. Психология семейных отношений : учеб. пособ. / О. А. Карabanова. – Самара : Издательство СИОКПП, 2001. – 122 с.
5. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики / А. Н. Леонтьев. – Москва : Наука, 1984. – 493 с.
6. Семиченко В. А. Мистецтво взаєморозуміння. Психологія та педагогіка сімейного спілкування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. – 2-ге вид. / В. А. Семиченко, В. С. Заслуженюк. – Київ : Веселка, 1998. – 214 с.
7. Сімейний кодекс України № 2947-III від 10 січня 2002 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>. – Дата звернення 12.03.18. – Назва з екрана.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Зобенько Н.А.

Д. С. Бойко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Нині сучасне суспільство потребує не вузьких фахівців – носіїв окремих виробничих функцій, а всебічно розвинених соціально активних особистостей, які мають фундаментальну наукову освіту, багату внутрішню культуру. Недивлячись на те, що для будь-якого кваліфікованого фахівця необхідні глибокі знання, для педагогічної діяльності вчителя Нової української школи особливо важливі професійно значущі особистісні якості.

Становлення вчителя Нової української школи – це, у першу чергу, формування його як особистості і лише потім – як професійного педагогічного працівника, який володіє спеціальними знаннями в певній галузі педагогічної діяльності. Не залишає сумнівів те, що успішність професійної підготовки у виші залежить від професійно значущих особистісних якостей, а недостатній їх розвиток у студентів є причиною відсутності професійної успішності. Адже особистісні якості дозволяють передбачати характер взаємодії між особистістю і педагогічною професією, але формуються вони ще у шкільні роки.

Серед дослідників проблеми підготовки сучасного вчителя можна назвати А. Амінова, В. Беха, І. Беха, С. Гончаренка, В. Журавського, І. Зязюна, Ю. Калюкіна, Н. Кухарева, В. Мадзигона, С. Максименка, М. Михальченка, І. Надольного, В. Огнев'юка, А. Орлова, В. Пилиповського, Є. Руднєвського, О. Савченко, С. Сисоєву.

Вимоги сучасності, Національна доктрина розвитку освіти України у ХХ столітті, визначають завдання формування особистості вчителя початкової школи відповідно до потреб змін, що відбуваються у країні та світі. Адже саме особистісних характеристик залежить реалізація навчальних планів та якість освітніх послуг [2].

Відповідно до основних характеристик суспільного ідеалу вчителя, перед сучасною вищою педагогічною освітою постають широкомасштабні завдання. Учитель Нової української школи нині повинен бути професіоналом, володіти прийомами аналізу і самоконтролю, уміти педагогічно осмислити нові соціально-економічні умови виховання. Вимоги до вчителя зі сторони держави і суспільства полягають також у тому, щоб він своєю творчою діяльністю у процесі навчально-виховної роботи вмів проектувати розвиток особистості, чітко уявляв, яким повинен стати його учень як громадянин [4].

Нині вчителю Нової української школи важко працювати: змінюються і розширюються його функції, ускладнюється роль, оскільки школа з закритої системи перетворилася у складну, відкриту систему. Тому процес усвідомлення цього й адаптації вимагає часу і підготовки професійного висококваліфікованого фахівця як у сфері управління, так і у сфері конкретної області, у якій він працює.

Практична педагогічна діяльність лише наполовину побудована на раціональних технологіях, друга її половина – мистецтво. Тому перша вимога до вчителя Нової української школи – наявність педагогічних здібностей. При цьому виникає питання: чи існують спеціальні педагогічні здібності? Відомі знавці педагогічної праці дають позитивну відповідь [2].

Питання про педагогічні здібності перебуває у стадії розроблення. Педагогічні здібності – це якості особистості, що інтегровано виражаються в нахилах до роботи з дітьми, любові до дітей, отримання задоволення від спілкування з ними.

Педагогічні здібності (талант, покликання, задатки) ми повинні визнати важливою передумовою оволодіння педагогічною професією, однак не вирішальною професійною якістю. Скільки кандидатів у вчителі початкової школи, маючи блискучі задатки, так і не стали педагогами, і скільки спочатку здавалося б малоздібних зміцніли, піднеслися до вершин педагогічної майстерності. Учитель – це завжди великий трудівник [2].

Тому найважливішими професійними якостями вчителя Нової української школи мають бути визнані: працелюбство, працездатність, дисциплінованість, уміння визначити мету, вибрати шляхи її досягнення, організованість, наполегливість, систематичне і планомірне підвищення свого професійного рівня, відповідальність, прагнення постійно підвищувати якість своєї праці.

В умовах переходу до ринкових відносин особливої значущості набувають людські якості вчителя Нової української школи, які стають професійно необхідними передумовами створення сприятливих стосунків у освітньому процесі. До цих якостей належать: людяність, доброта, терплячість, порядність, чесність, відповідальність, справедливість, обов'язковість, об'єктивність, щедрість, повага до людей, висока моральність, оптимізм, емоційна врівноваженість, потреба у спілкуванні, інтерес до життя вихованців, доброзичливість, самокритичність, дружелюбність, стриманість, гідність, патріотизм, релігійність, принциповість, чуйність, емоційна культура та ряд інших [4].

Учитель Нової української школи – це завжди активна, творча особистість. Він є організатором повсякденного життя молодших школярів. Збуджувати інтереси, вести учнів за собою може лише людина з розвинутою волею, де особистій активності належить вирішальне значення. Педагогічне керівництво таким складним організмом, як клас, дитячий колектив зобов'язує вчителя бути винахідливим, кмітливим, наполегливим, завжди готовим до самостійного вирішення будь-яких ситуацій. Пріоритетного значення в розбудові нової школи набуває завдання формувати в учнів систему загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота) та соціально-політичних (свобода, демократія, патріотизм). Учитель Нової української школи – близький і доступний зразок для наслідування, якщо спонукає учнів слідувати за ним, рівнятися на нього [1].

Особистісні якості в учительській професії нероздільні з професійними. До останніх, зазвичай, відносять набуті у процесі професійної підготовки і пов'язані з отриманням спеціальних знань, умінь, способів мислення, методів діяльності. Серед них: володіння предметом викладання, методикою викладання предмету, психологічна підготовка, загальна ерудиція, широкий культурний кругозір, педагогічна майстерність, володіння технологіями педагогічної праці, організаторські вміння і навички, педагогічний такт, педагогічна техніка, володіння технологіями спілкування риторське мистецтво та інші якості [3].

Отже, нині перед вчителем Нової української школи постають складні професійні завдання. Для того, щоб їх розв'язати вчитель зобов'язаний бути яскравою, неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань, високої культури. Особливі професійні і суспільні функції вчителя Нової української школи, необхідність бути завжди на виду в найоб'єктивніших суддів – своїх вихованців, зацікавлених батьків, широкої громадськості, висувають підвищені вимоги до особистості вчителя, його морального статусу. Вимоги до вчителя Нової української школи – це імперативна система професійних якостей, які визначають успішність педагогічної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя / Н. М. Бібік. – Київ: ТОВ "Видавничий дім "Плеяди", 2017. – 206 с.
2. Професійні вимоги до особистості вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13680802/pedagogika/profesiyni_vimogi_osobistosti_pedagoga
3. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. пос. / М. М. Фіцула. – Київ : Академвидав, 2009. – 560 с.
4. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навч. посіб. / Л. Л. Хоружа. – Київ : Академвидав, 2012. – 208 с.

Науковий керівник: д. пед. н., професор Шпак В. П.

В. В. Вовк

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Проблеми сімейного виховання завжди привертали увагу педагогічної науки, адже сім'я один із найважливіших виховних інститутів, значення якого для особистості важко переоцінити. Сьогодні сім'я переживає серйозні труднощі, що значною мірою зумовлено кризовими явищами, притаманними українському суспільству в цілому, що негативно позначаються на внутрішньосімейній атмосфері, знижують дієвість виховної функції сім'ї, вносять далеко не завжди педагогічно виправдані зміни в її зміст, призводять до того, що сімейне виховання стає об'єктом критики з боку держави, яка вимагає підвищення відповідальності батьків за виховання дітей.

Труднощі сімейного виховання та причини, що викликають зниження виховного потенціалу сім'ї, досліджуються соціологами, психологами, педагогами. Зокрема, вивченням вищезначеної проблеми займалися такі видатні вчені як К.Д. Ушинський, А.С. Макаренко, В.А. Сухомлинський.